

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie**

Warszawa, dnia 6 kwietnia 2011 r.

**Pani
Krystyna Karolus-Franczyk
Prezes
Sądu Apelacyjnego w Warszawie**

LWA-4100-07-01/2011
P/10/008

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 *ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli*¹, zwanej dalej „*ustawą o NIK*”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie, w ramach kontroli wykonania budżetu państwa w 2010 r. w części 15/02 – Sąd Apelacyjny, przeprowadziła w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie (zwanym dalej Sądem), kontrolę w zakresie sporządzania sprawozdawczości budżetowej łącznej, nadzoru i kontroli oraz wykonania wniosków pokontrolnych NIK.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym 24 marca 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 *ustawy o NIK*, przekazuje Pani Prezes niniejsze wystąpienie pokontrolne.

1. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia, sporządzanie i przekazywanie przez Sąd sprawozdań budżetowych łącznych.

Sprawozdania budżetowe łączne Sąd każdorazowo sporządzał i przekazywał do Ministerstwa Sprawiedliwości, zgodnie z zasadami i w terminach określonych w załączniku do *rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 stycznia 2008 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia gospodarki finansowej i działalności inwestycyjnej sądów powszechnych*, zwanego dalej *rozporządzeniem z dnia 11 stycznia 2008 r.*²

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Dz. U. Nr 11, poz. 69.

Badanie próby 18 sprawozdań łącznych i 84 sprawozdań jednostkowych z czterech sądów okręgowych i Sądu Apelacyjnego w Warszawie³ wykazało zgodność danych wykazywanych w sprawozdaniach łącznych z danymi wykazywanymi w sprawozdaniach jednostkowych.

2. NIK pozytywnie z zastrzeżeniami ocenia sprawowanie przez Sąd w 2010 r. nadzoru i kontroli nad działalnością finansową podległych sądów. W ocenie NIK brak jest w dalszym ciągu skutecznych działań nadzorczych Sądu w celu poprawy ściągalności należności sądowych w podległych sądach.

W ramach sprawowanego nadzoru i kontroli Sąd, stosownie do art. 175 *ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych*⁴ oraz § 3 ust. 4 pkt 6 *rozporządzenia z dnia 11 stycznia 2008 r.*, dokonywał w 2010 r. kwartalnych ocen realizacji dochodów i wydatków podległych sądów i przekazywał je Ministrowi Sprawiedliwości. Zespół Kontroli przeprowadził 16 kontroli (4 kompleksowe i 11 sprawdzających) w zakresie gospodarki finansowej w podległych sądach oraz 2 audyty wewnętrzne w Sądzie Apelacyjnym w zakresie gospodarowania zakładowym funduszem świadczeń socjalnych oraz systemu zarządzania ryzykiem. Natomiast Wydział Wizytacji i Doskonalenia Kadr Sądu Apelacyjnego przeprowadził 15 kontroli w zakresie dokonywania przypisów i windykacji należności sądowych, w wyniku których wnioskowano m. in. o zwiększenie działań nadzorczych w zakresie egzekucji należności sądowych.

Sądy okręgowe, wykonując obowiązek nałożony przez Prezesa Sądu Apelacyjnego w marcu 2009 r., przekazywały półroczne zbiorcze informacje o podejmowanych działaniach w zakresie realizacji dochodów budżetowych z tytułu należności sądowych i skuteczności ich egzekwowania oraz o podejmowanych działaniach w celu przeciwdziałania powstawaniu zaległości. Stwierdzono, że ww. sprawozdania zawierały ogólne informacje o podejmowanych działaniach w zakresie windykacji należności sądowych, natomiast nie odnosiły się do konkretnych kwot zaległości i podjętych w stosunku do nich działań windykacyjnych, a Sąd nie żądał szczegółowych informacji w tym zakresie.

W toku kontroli NIK – na wniosek kontrolera – podległe sądy sporządziły zestawienia zaległych należności sądowych oraz podjętych wobec nich działań windykacyjnych. W stosunku do zaległości na kwotę 24 355 tys. zł sądy ograniczyły się do poinformowania o wysłaniu wezwań do zapłaty. W ocenie NIK, brak szczegółowych informacji o dalszych

³ Badaniem objęto sprawozdania budżetowe: Rb-23, Rb-27, Rb-28, Rb-28 – Programy, Rb-28 UE, Rb-70, Rb-N, Rb-Z.

⁴ Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.

działaniach podjętych w celu ich wyegzekwowania, w tym o przyczynach nieskierowania do egzekucji komorniczej konkretnych zaległych kwot z tytułu należności sądowych, uniemożliwił Sądowni sprawowanie skutecznego nadzoru nad windykacją tych zaległości.

Zaległości ogółem z tytułu należności sądowych, w obszarze Apelacji Warszawskiej na koniec 2010 r. wynosiły 87 266,2 tys. zł, w tym z tytułu grzywien, opłat i kosztów sądowych – 70 084,9 tys. zł. Wprawdzie w porównaniu do 2009 r. zaległości zmniejszyły się o 13 201,7 tys. zł (o 13,1%), jednak wynikało to głównie ze zmniejszenia – od 1 sierpnia 2010 r. – liczby sądów na obszarze Apelacji Warszawskiej⁵.

3. Stan zobowiązań wymagalnych na koniec 2010 r. na obszarze Apelacji Warszawskiej wynosił 392,8 tys. zł i dotyczył odszkodowań zasądzanych wyrokami sądowymi. Sąd dysponował wiedzą na temat przyczyn powstania wymagalności tych zobowiązań, które były niezależne od Sądu i wynikały głównie z nieodbierania zasądzonych kwot przez uprawnionych przebywających za granicą lub niedostarczenia przez nich wymaganych dokumentów uprawniających do przekazania zasądzonych kwot.

4. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z zastrzeżeniami ocenia wykonanie przez Sąd wniosków zawartych w wystąpieniach pokontrolnych Delegatury NIK w Warszawie: z 31 marca 2010 r. oraz 11 maja 2010 r.

Oceny realizacji wniosków pokontrolnych z 31 marca 2010 r. dokonano na próbie 132 dowodów i zapisów księgowych wydatków, wybranych metodą monetarną z populacji 1 105 dowodów i zapisów księgowych o łącznej wartości 5 667,4 tys. zł oraz na podstawie 9 dowodów i zapisów księgowych o łącznej wartości 352,9 tys. zł, dobranych w sposób celowy.

Wnioski dotyczące wyeliminowania przypadków braku zatwierdzenia dowodów księgowych przez uprawnione osoby do wypłaty ze środków budżetowych oraz ewidencjonowania w systemie finansowo-księgowym operacji na kontach analitycznych kosztów, do paragrafów zgodnych z ich treścią ekonomiczną, zostały zrealizowane.

Nie wyeliminowano całkowicie przypadków dokonywania poprawek na dowodach księgowych, w sposób niezgodny z art. 22 ust. 1 i 3 *ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości*⁶ oraz wprowadzania do ewidencji księgowej daty operacji gospodarczej,

⁵ Od 1 sierpnia 2010 r. Sąd Okręgowy w Ostrołęce został podporządkowany właściwości Sądu Apelacyjnego w Białymstoku, a Sąd Okręgowy w Płocku został podporządkowany obszarowi właściwości Sądu Apelacyjnego w Łodzi.

⁶ Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.

innej niż wynikało to z dokumentu źródłowego, co było niezgodne z art. 23 ust. 2 pkt 2 *ustawy o rachunkowości*. W toku badania stwierdzono:

- dwa przypadki zamazywania zapisów na dowodach księgowych (dot. to faktury VAT nr 20/01/2011 z 19 stycznia 2011 r. na kwotę 24 677 zł i faktury VAT nr 07/05/2010 r. z 21 maja 2010 r. na kwotę 202 813 zł),
- dwa przypadki zapisów na kontach księgowych daty operacji gospodarczej, niezgodnej z dokumentami źródłowymi (dotyczyło to dowodu nr 155/W na kwotę 36 235 zł i dowodu nr 1753/W na kwotę 615 920 zł).

Wniosek dotyczący wprowadzenia w sądach Apelacji Warszawskiej zasady miesięcznego księgowania należności sądowych na koncie 221 (zawarty w wystąpieniu z 11 maja 2010 r.) został zrealizowany. W maju i sierpniu 2010 r., Prezes Sądu Apelacyjnego skierował do podległych sądów pisma o wprowadzenie zasady miesięcznego księgowania należności sądowych.

Wniosek dotyczący zwiększenia nadzoru nad prowadzoną w sądach windykacją należności budżetowych, zdaniem NIK, nie został w pełni wykonany. W 2010 r., oprócz skierowania do prezesów sądów okręgowych pisma z 19 maja 2010 r. o wzmożenie nadzoru i kontroli w zakresie terminowego ustalania, pobierania i dochodzenia należności budżetowych, (w porównaniu do 2009 r.), nie zostały podjęte żadne inne działania w stosunku do podległych sądów, skutkujące poprawą ściągальności należności.

Zdaniem NIK, przesyłane przez podległe sądy, ogólne informacje o podejmowanych działaniach w zakresie windykacji należności sądowych, bez odniesienia do konkretnych kwot zaległości i podjętych działań windykacyjnych, uniemożliwiają sprawowanie skutecznego nadzoru w powyższym zakresie, skutkującym zmniejszeniem stanu tych zaległości.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Wzmożenie działań nadzorczych nad działalnością podległych sądów, w celu poprawy skuteczności windykacji należności sądowych i zmniejszenia stanu zaległości.
2. Wyeliminowanie przypadków wprowadzania do ewidencji księgowej dat operacji gospodarczej niezgodnych z dokumentami źródłowymi oraz dokonywanie poprawek na dowodach księgowych w sposób zgodny z art. 22 ust. 3 *ustawy o rachunkowości*.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie, na podstawie art. 62 ust. 1 *ustawy o NIK*, oczekuje przedstawienia przez Panią Prezes w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag

i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 *ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 *ustawy o NIK*, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.